

ПИТАННЯ

до вступного іспиту в аспірантуру зі спеціальності 09.00.03

«Соціальна філософія та філософія історії»

1. Об'єкт і предмет соціальної філософії та філософії історії.
2. Основні категорії соціальної філософії та їхня роль у пізнанні соціальної дійсності.
3. Проблеми прав і свобод людини у сучасному суспільстві.
4. Суспільство як соціокультурна система та механізми її функціонування.
5. Проблема побудови наукової картини соціальної реальності. Соціальна філософія як онтологія.
6. Суспільство і природа, їхній взаємозв'язок. Поняття ноосфери. Екологічні проблеми сучасності.
7. Проблема виникнення соціальності в процесі еволюції природи.
8. Проблема типізації й періодизації соціального процесу.
9. Специфіка суспільних законів.
10. Роль практики у суспільному пізнанні. Індивідуальні та суспільні сторони практики.
11. Принцип діяльності і поняття суспільного процесу. Предметний, спільний та індивідуальні аспекти людської діяльності.
12. Соціальний простір і соціальний час.
13. Поняття суспільного прогресу. Критерії прогресу та проблема регресу.
14. Історичні форми соціальної спільності людей. Поняття етносу, народу, нації. Поняття «конфлікту цивілізацій».
15. Глобальні проблеми сучасності. Соціальна футурологія.
16. Поняття сучасного суспільства. Теорії модернізації та їхня критика. Теорії «постіндустріального суспільства».
17. Традиційне суспільство і його основні риси.
18. Діалектика суспільних змін. Поняття еволюції та революції.
19. Марксове поняття суспільної формації: його можливості і межі.
20. Теорії стратифікації суспільства і критерії соціальної стратифікації. Підхід К. Маркса, М. Вебера і П. Сорокіна.
21. Проблема соціального конфлікту та шляхи його вирішення.
22. Соціальна природа відчуження. Соціальна філософія неомарксизму.
23. Становлення соціальної організації. Поняття соціальних інститутів.
24. Поняття ідеології. Теорії «деідеологізованого суспільства».
25. Культура як проблема соціальної філософії. Проблема взаємодії культур.
26. Економічне життя суспільства. Рівень і характер економічного розвитку суспільства, матеріальні інтереси і потреби людей.
27. Поняття соціальних норм і цінностей.
28. Проблеми історизму в соціальній філософії.
29. Онтологічний і гносеологічний аспекти суспільної свідомості.

30. Масова свідомість та проблеми деіндивідуалізації особистості.
31. Колективне несвідоме як досвід всього людства (вчення про архетипи К. Юнга).
32. Проблеми методології соціального пізнання: діалектичний підхід, розуміючий метод, природознавчий підхід та ін.
33. Роль релігійних цінностей у розвитку суспільства. Функції релігії в суспільстві.
34. Політична організація суспільства. Громадянське суспільство і держава як форми організації суспільного життя. Поняття політичної культури.
35. Демократія і тоталітаризм. Поняття про правову державу.
36. Соціально-культурні функції моралі. Проблема суспільної моралі.
37. Наука і суспільство. Філософське осмислення науково-технічного прогресу.
38. Об'єктивні фактори і суб'єкти історичного розвитку (класи, соціальні рухи, еліти). Теорія еліт і проблема еліти в Україні.
39. Держава як механізм організації суспільства в давньоіндійській філософській думці (Артхашастра, Закони Ману).
40. Давньокитайська філософія: етико-моральна концепція Конфуція та вчення Лао-цзи про дао.
41. Філософське бачення суспільства в Античній Греції. Ідеальна держава Платона і політія Аристотеля.
42. Людина і суспільство у середньовічній схоластиці.
43. Зміна парадигми бачення людини у ренесансній філософії.
44. Соціальна філософія французького Просвітництва.
45. Роль географічного чинника у житті суспільства. «Географічна школа».
46. Філософія історії Г. Гегеля.
47. Неокантіанська філософія історії (В. Віндельбанд, Г. Ріккерт).
48. Розуміння людини та суспільства у французькому екзистенціалізмі.
49. Теорія «осьового часу» К. Ясперса.
50. Проблематика «кінця історії» у працях Ф. Фукуями.
51. Філософсько-історична концепція Дж. Віко.
52. Філософсько-історичні концепції М. Данилевського і М. Бердяєва.
53. «Історична морфологія» О. Шпенглера.
54. «Осягнення історії» А. Тойнбі.
55. Концепції соціальної дії і комунікативної дії в сучасній соціальній філософії (Т. Парсонс, Ю. Хабермас).
56. Постмодерністське бачення історії.
57. Соціально-філософські мотиви в творчості Т. Шевченка і І. Франка.
58. Філософсько-історична концепція М. Грушевського.
59. Проблема свободи історичного вибору та історичної відповідальності.
60. Глобалізація та соціальні зміни в сучасному світі.